

ПЛАТФОРМА 1
КУЛЬТУРНІ ТА КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ:
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
В СУЧАСНОМУ ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

УДК 159.9

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В ПРОСТОРІ МЕРЕЖІ

А.А. Ільїна, доктор філософських наук, доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: інформаційне суспільство, освіта, особистість, маса, культура.

В концепції «інформаційного суспільства» акцентується увага на ступені розвитку інформаційних технологій, а головним фактором суспільного поступу розглядається виробництво і використання науково-технічної інформації. В концепції інформаційного суспільства, розробленої японським вченим Е. Масудою, інформація трактується як економічна категорія і як суспільне благо, що трансформує в прогресивному напрямку всі сфери соціокультурного життя. Аналогічні акценти були розставлені в теоретичних конструкціях Дж. Нейсбіта, Дж. Бенінгера, Т. Стоун'ера, М.Маклюена, Е. Тоффлера та інших учених, які бачили якісну відмінність цього типу суспільства від всіх інших у радикальній зміні уявлень людини про світ і відповідних трансформаціях суспільних відносин. В чому вони полягали?

У пост-, або «суперіндустріальному суспільстві», «інформаційній цивілізації», на думку зазначених авторів, всі аспекти розвитку особистості — освіта, професіональний ріст, економічна діяльність, реалізація політичної активності, сфера дозвілля — можуть здійснюватися в інформаційній сфері. Культура при цьому набуває високого рівня інноваційності і починає характеризуватися демасифікацією і дестандартизацією; трансформацією характеру праці та міжособистісних відносин, що змінюють систему цінностей та орієнтації людини на психологічні, соціальні й етичні цілі; надлишком інформації («інформаційним вибухом», за Е. Тоффлером), що впливає на культуру і людину; «персоналізацією» — орієнтацією культури і суспільства на кожну людину, що втрачає при цьому риси «індивіда маси» [1].

Стійким лейтмотивом цих теорій була ідея про те, що в новому суспільстві під індивідуальні споживчі потреби пристосовується і культура, специфіка якої описувалася Е. Тоффлером у категоріях «пристосування до зростання життєвого рівня» і «удосконалювання технологій», які дозволяють знизити собівартість «культурних продуктів» навіть за умови введення їхніх різних варіантів. «Оскільки задовольняється усе більше і більше основних потреб покупців», — зауважував дослідник, — «можна твердо пророчити, що економіка буде ще енергійніше йти назустріч тонким, різноманітним і глибоко персональним потребам покупця, потребам у красивих, престижних, глибоко індивідуалізованих і почуттєво приємних для нього продуктах» [2, 248].

Теоретик інформаційного суспільства М. Кастельс розглядає культуру як «реальну віртуальність», що здійснюється в просторі Мережі, в особливому «кіберпросторі» і «позачасовому часі». При цьому дослідник вважає, що в інформаційному суспільстві залишаться в минулому стійкий тип соціального ладу й усвідомлені соціально-класові інтереси, суспільні цінності і пануючі стереотипи, втілювані в типах раціональності і ментальності, відійдуть в історію традиції, прив'язаність до власних джерел і національно-етнічної специфіки.

Така позиція цілком виправдана, оскільки використання будь-якої технологічної форми приводить так чи інакше до її інтеріоризації і, як наслідок, до видозміни відношення людини з реальністю крізь призму можливостей, які виникають. Кожна нова технологія, в тому числі інформаційна, в процесі її використання змінює топологію людини, котра, в свою чергу, знаходить все нові і нові способи її подальшого удосконалення. Людина, подібно до бджоли, «запліднює» «техномашинний світ», дозволяє йому розмножуватися і утворювати нові форми. В підсумку постійна взаємодія з технологіями, а тим більше з інформаційними, перетворює індивіда в певний «сервомеханізм». Фактор володіння і вміння користуватися технологічними медіумами стає умовою соціального статусу індивіда [2, 85]. Все це є фактором сучасного життя. Його сутнісною ознакою, до якої потрібно адаптуватися. А це призводить до змін самої людини, до втрати нею своєї особистісної значущості.

Список використаних джерел

1. Тофлер Е. Нова парадигма влади. Знання, багатство, сила. Харків: Акта, 2003. – 289 с.
2. Шамрай В.В. Модерне суспільство: від ліберальної і тоталітарної утопій до мережної соціальності. Київ: НАН України, 2015. – 265 с.

УДК: 341.232.2”364”(477)+061.1ЄС

УКРАЇНА І «КРЕАТИВНА ЄВРОПА»: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ В УМОВАХ ВІЙНИ

М.К. Кеда, кандидат історичних наук, доцент,
Jean Monnet Fellow, European University Institute, Florence, Italy

Ключові слова: програма «Креативна Європа», культурна політика, Європейський Союз, Україна, співпраця, широкомасштабна війна.

2022 рік став випробуванням не тільки для України, яка стала на захист своєї незалежності та європейського вибору, але і для Європи, поставивши низку безпекових, зовнішньополітичних та культурних викликів. Саме культурним та історичним спадком маніпулює пропаганда держави-агресора, виправдовуючи свої злочинні дії щодо України. Відтак, наукові дослідження та подальша активна залученість сектору культурних індустрій може стати потужним інструментом протистояння у цьому цивілізаційному конфлікті.

Яскравим проявом солідарності Європейського Союзу з Україною у 2022 році стала діяльність програми «Креативна Європа», яка однією із перших